

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED TRI-WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA...

Subscription per year \$4.00 Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого класу, — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українськ. Робітнич. Домі, на роз. вулиць Прічарда і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непомічених в газеті рукописів не повертається, хіба що дописувач вказав на адресу, куди слід надіслати рукописи на випадок його непоміщення, та залучити поштовий стемпел на його переписку.

ЮВІЛЕЙНЕ ЧИСЛО "УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧИХ ВІСТЕЙ".

ДО ВІДОМА ОРГАНІЗАЦІЯМ І ЧИТАЧАМ "У.Р.В."

Ювілейне побільшене число "Українських Робітничих Вістей" вийде 19. березня, хоч десяти роковини припадають на 22. березня. Видаємо ювілейне число кілька днів скорше тому, щоб наші організації і читачі мали його в себе в день десятирічного ювілею.

Організації й поодинокі читачі, що бажали б надіслати привітання до ювілейного числа, також повинні взяти це на увагу, хоч наспівні привітання ми вмішуватимемо і в "У.Р.В." з 22. березня. Те-ж саме відноситься і до статтів та спогадів.

Плаци за прикладом англійських робітничих газет, ми пропонуємо організаціям і поодиноким читачам, засилаючи привітання, разом з ними засилати свої жертви на ювілейний фонд своєї газети. Такі привітання — від двох доларів і вище для поодиноких читачів, і від п'яти доларів і вище для організацій — будуть вміщені в рамках кожне з поодинока, однак зміст їх має бути коротко-стислим.

Робочим і співробітникам, що бажать написати ще свої статті чи спогади до ювілейного числа, радимо зробити це негайно, щоб мати їх в редакції не пізніше, як 12. березня.

Десятилітній ювілей "Українських Робітничих Вістей" належить святкувати 24. березня, як це постановили Центральні Заряди українських робітничо-фармерських організацій.

РЕДАКЦІЯ.

ВІЙСЬКОВА ДИКТАТУРА В ЮГОСЛАВІЇ.

До фашистських військових диктатур: Муссолініо в Італії, Прімо де Рівєри в Іспанії, Пілсудського в Польщі — прибула з дня 6-го січня ц. р. ще одна нова диктатура в Югославії. Урядові сербські кода, замордувавши провідника хорватських селян, посла Степана Радіча, криво розправились з ірредентною Югославією. Від 6-го січня по сьогодні немає вже ні одної політичної партії поза урядовою, замовили всі часини крім фашистських-військових, розгромлені трейд-юніонні організації, що працювали під проводом комуністичної партії, розігнано посів скучини (парламенту), а самий будинок парламенту став зараз військовою касарнею. Диктатором Югославії проголосив себе генерал Жівкович, міністер війни й народної оборони.

Як-ж організаційна база мілітарної диктатури в Югославії? На кому спирається ота диктатура? З поміж усіх диктатур, що їх зараз налічують імперіалістські держави, у Югославії вона має найслабшу основу. Югославський диктатор генерал Жівкович, намагається оперти свою диктатуру на військові Югославії й на таємній терористичній організації "Біла рука". Що-до війська, то воно не може бути довго підпорою для диктатури. Звісно, що військо Югославії становить близько 60 процент хорватів, словенців, македонців, чорногорців й інших національних меншостей. І саме проти всіх отих нацменшостей Югославії є в першій мірі звернене вістря військової диктатури генерала Жівковича. До цього треба додати, що в армії, навіть у тих національних частинах наверхованих у старій Сербії, є великий відсоток селянського й робітничого елементу, що з усією силою виступить до боротьби з генеральською диктатурою.

А вже найменше можна числити на підтримку військової диктатури від тайної організації "Біла рука". Ця організація знана є зі своїх терористичних вбивств різних осіб, вона є таємною, за нею скривається уряд й він її підтримує. Та поза оті напади з ненацька, поза мордування незлобих урядових осіб, "Біла рука" у своїх діяннях і вимогах ніколи не вишла за межі старої Сербії, ніколи не мала впливу поміж працюючими й вона ніяк не-заступить "Чорної сорочки" італійських фашистів. "Біла рука" не має зараз тих обставин, що послужили б їй для організаційного зростання й через те вона, хоч і має підтримку уряду, не в силі зрушити маси навіть старої Сербії.

Оцю загрозу військової диктатури добуває вже й самий її диктатор, генерал Жівкович. Тому й він намагається зараз допомогти зрости в організаційну силу і вплив таким організаціям й партіям, які у скрутний часі станули-б на оборону диктатури й були її носіями. Поки-що вибір генерала Жівковича впав на невідому соціал-демократичну партію Югославії, бо, коли всім іншим розуміенням партіям і профспілкам сконфісковано всю майно, запечатано їхні приміщення, то з соціал-демократичною партією й її трейд-юніонів, генерал Жівкович того не зробив. Непопулярна військова диктатура хоче забезпечити собі вже тепер підтримку в соціал-демократичній партії й її трейд-юніонів. В соціал-демократії вбачає військова диктатура отой засіб здобути популярність серед мас. Так вибір з'явився невіддільний. Бо-ж сама соціал-демократична партія в Югославії має таку популярність між працюючими, що й військова диктатура. Дні їхні почислені.

ЛИШЕ БОЯГУЗИ ГОЛОДУЮТЬ МОВЧКИ.

Ще дні 22. січня ц. р. вирушила армія безробітних з усіх сторін Англії, Скотландії й Валії в Лондон. Скрізь, де тільки появлялись безробітні армії, радо вітали їх маси працюючих, одобрюючи їхній наступ на серце британської імперії, Лондон.

Тільки місцеві реформістські "робітничі" організації й трейд-юніонні бюрократи в союзі з поліцією виступали проти походу армії голодних й будь-якої допомоги для них. Радив сплинути похід і принц Ваалі, що саме об'їздив вугільні райони, та похід безробітних армії йшов далі. Міністерство охорони здоров'я наказало біорам опікування бідними у Ваалі ставитись до учасників походу безробітних, як до "напівзділаних бродяг".

Та армія голодних, не зважаючи на все те, йшла далі вперед. Похід тривав цілий місяць. В час великих снігових засипів й лютих морозів, танковим ходом посувалася армія голодних й днів 24. лютого увійшла в Лондон. На зустріч їм виступали десятки тисяч таких же самих безробітних армії, що мруть голодовою смертю в Лондоні, отому центри пануючих над безкраєм світом колоній.

"В 1914 році ми маневрували за капіталізм, сьогодні ми маневруємо за нашу власну класу". — "Лише боягузи голодують мовчки!" — Такі були навіси отой чисельної армії безробітних. Дрожав Лондон від могутніх звуків революційної пісні Інтернаціоналу, затискаються вихудлі язички голодних пітораміліційних фронтонів праці.

Британська імперія, що колючими й васалими оперізує всі сьомі моря, звязана в цілість лише океанами; та сама імперія, що обіймає 131 1/2 мільйонів квадратних миль землі, враз з 475 мільйонів населення, тобто є власником четвертої часті поверхні й населення усьей земної кулі — не може прокормити півтора мільйона не "вкисх" там колоніальних дикунів, а такі-ж свої же рідних англійців, тих самих, що то допомагали цілі десятиліття зводувати колірні раси тубильців й силою забирати їхні майно й землю, тих самих, що тому 11 років кривавились за свою імперію, як вірні сини "батьківщини".

Так платить капітал працюючим. Англійські імперіалісти не мають праці й хліба для півтора мільйона робітників, зате втримують цілу армію контрреволюційних біогвардійців — петлюрівців; витрачують мільярди гроша на організування воєнного нападу на батьківщину перестаріту, на СРСР; дорого оплачують усі фашистські перевороти (в Польщі, Румунії, Афганістані, Югославії); вдержують на своїому жолді цілий антирадянський бляк.

Розгромлюючи 12. травня 1927 р. акційну компанію Аркос та торговельне представництво Радянського Союзу в Лондоні, реакційний уряд Англії міркував, що впаді з тим здавить революційні настрої англійських працюючих. Та вийшло навпаки. Зараз мільйонна армія безробітних Англії демонструє вулицями Лондону, проголошуючи: "В 1914 році ми маневрували за капіталізм, сьогодні маневруємо за нашу власну класу".

НАДІЇ ЖИВИХ ТРУПІВ.

— Лист галицького діача. — "Щось буде!" — Хто думає визволити Україну від робітників і селян? — Про арешти на Україні і зокрема про арештування проф. Грушевського. — Іх єдина радість. —

Один з товаришів в нашій редакції, по давній знайомості, одержав цими днями листа з Галичини від одного українського інтелігента, колись визначного галицького політика, що довгі роки був власником таких титулів, як: пан сенечен, парламентарій і соймовий посол, широдній діяч і борць, вірний син України і т. д. Всі ці титули залишилися і по сьогодні, тільки з додатком слова "бувний": бувший парламентарій і соймовий посол, бувший народний діяч і т. д. І ось той "бувний", що дуже не хоче погодитись з думкою, що він в політичному житті Галичини став живим трупом, що широкі селянські маси давно перестали слухати його демомовних промов, а його хлопоманство зовсім вже не імпонує масам, все таки вмовляє в себе, що доля назначила йому відіграти ще велику роль. Та діло не в цьому. На надії живих трупів ми не звертаємо ніякої уваги. Лист згаданого "бувнього" цікавий тим, що він є покажчиком теперішніх настроїв той частини української галицької інтелігенції, яка ніяк не може погодитись з фактом, що на Радянській Україні влада в руках не адвокатів, а в робітників та селян. І вони більше чим певні, що так не буде. І на це в них є свої аргументи, які й наводимо нижче.

Згаданий "бувний" посол, діяч і т. д., не вважає себе ані петлюрівцем, ні удівцем. Він просто собі радикал і то з найрадикальнішим. І ось що пише між іншим:

"Тому, хто слідить добре за європейською пресою і знає, як організуються петлюрці (військові) та російські і українські козаки (гладі "Вольное Козачество" — "Вільне Козачество", що виходить в Празі при допомозі антанті), хто крім того бачить різні інші позначки (про які годі писати), той мусить прийти до переконання, що цього року, правдоподібно вже на весну, "щось буде". У великому разі, де Англія має свої пальці, там може бути переконаним, що вийде щось серйозного. Пляч Англії такий: полудне Росії мусить бути відірване від неї (себе від Росії), а тоді і вона сама стане беззильною. Лондонський журнал (за грудень чи січень) "Ді Нейшонал Ревю" позв'язками іншими аргументами, говорить так:

"Дайте Україні незалежність, а завдасте найпевніший удар в саме серце радянського устроєві". Та не лише Україну хотять відірвати від Росії, але й Кавказ і Азербейджан і Землі Донського та Кубанського Козачства, та ще якісь дві провінції. Досить, що доңці хотять вступити в федерацію з самостійною Україною, а Кавказ і інші також.

Як би не було, але до вибуху мусить прийти. Треба лише виждати. З преси Ви вже напевне знаєте, що на Радянській Україні переводяться тепер арештування, де лиш троцькістів, але й українських націоналістів (наприклад Грушевського), а це теж має своє значіння і є позначкою недалекого вибуху".

Стільки з листа "бувнього". Звичайно, це думки-надії не лише його, а й решти той галицької інтелігенції, що прокидаючись найближчими днями якимось народом, мріє про "недалекій вибух" на Україні і про свої вигоди. І живуть надією на — Англію, Бо, мовляв,

лише вона одна дуже зацікавлена у "визволенні" України. Десь в Польщі та Празі навіть поробили вже федерацію з Україною, наперед вже визначили, куди має належати. А галицькі "бувші", що товчуться по малих провінціях містечках Галичини і проводять дні в судах на скарках селян, що посварилися за межі, наводять "пророчі" слова лондонського журналу і вірять в них більше, чим попи в світе писмо. І потішають себе, що "треба тільки виждати". Бо, мовляв, Англія прийде, визволить Україну (розумій від українських робітників і селян!) і віддасть в руки теперішніх "бувних", щоб мали те державу.

Це надії живих трупів. Надії тих, що хвтають за найлуллішу нісенітницю і вірять в неї. Повірили вони отак легко і в недажке "визволення" України Англією і в масові розстріли та арешти на Україні, зокрема в арешт проф. Грушевського. А харківська преса (гладі "Комуніст" з 6. лютого), просто висмає оцю безпідставну брехню про а-

решт Грушевського і "400 визначних українців", що її розтрубіла за буржуазною польською пресою і українська патріотична преса як Галичини, так і Канади та Сполучених Держав.

Відомою річчю є, що імперіалістичні держави підготовляють війну проти Радянського Союзу і для цього впершу чергу використовують всю контрреволюцію як українську, так і російську, грузинську і т. д. Контр-революційна еміграція, фінансована імперіалістами, ожила, заметунилася, тісно об'єдналася і почала гарячкову роботу в напрямку організації своїх недобитків, що повинні "визволити" Україну для імперіалістичних хижаків. Але даремні надії! Якщо й прийде до боротьби, то мільйони робітників і селян великого Радянського Союзу, в тому числі й України, зуміють постояти за свою волю і здобутки Жовтневої революції.

А живі трупи все це надіються... Хай надіються! Це ж ще стільки й радості в їх відвідуванню, цнпродуктивному житті.

А. П.

ОБОРОНЦІ БІБЛІЇ ПОШИЛИСЬ В ДУРНІ.

(Вражіння з великої релігійної дебати у Вінніпегу.)

В неділю, 24. лютого ц. р., в годині 7.30 вечером, відбулася у Вокер театрі у Вінніпегу велика дебата між Дж. Н. Сторком, який репрезентував т. з. "Фундаменталістичне товариство" (церковне), і Маршалом Дж. Говеном від "Радікалістичного товариства" (проти церковного) на тему: "Релігія і біблія, як еволюція, якої вчить Говен".

Ініціатором дебати була "Фундаменталістичне товариство" й воно викликало на дебат Маршала Дж. Говена, який протягом останніх двох років викладає кожної неділі лекції про еволюцію, звернені проти церкви, релігії та біблії.

Найбільший театр у Вінніпегу кожної неділі переповнений слухачами. Говен вже так в'ївся попом в печінку, що вони уважали за відповідне викликати його на публічну дебат і там перед тисячною публікою "збити його неправдиву науку дарвінізму". Ім вдалося викликати згадану дебат у вівторок згаданий вечер. У Вокер театрі відбувалися перед тисячною публікою, а Дж. Герік театру, до тисяч слухачів, передавали через радіо, яке спеціально було приспособлене для згаданого дебати.

Вокер театр був заповнений по березі (около 2,500 крісел) і Герік театр був також заповнений по самі стіни (около 1,300 крісел). Дебата мала початися точно в годині 7.30. вечером, але вже в 6. годині стояло тисячі різного народу біля обох театрів. В годині 6.45 відчинено двері до театрів. Я був одним із тих насильців, що набув завчасу тикет на дебат, тому мав право бути в Вокер театрі й не лише слухати бесідники, але й бачити їх. Котрі не мали тикетів, ті йшли до Герік театру лише слухати а не бачити.

Завідувач Вокер театру ніяк не міг відчинити дверей. Товпа так йхазала, що кілька жінок помділо. Лише при помочі поліції вдалося відчинити двері. Відтак, як товпа народи рушила, то я думав, що прийдеється попрощатись з світом. Я держав свого товариша за оверковт, а за мій оверковт держалося з пів тузи. Навіть не оглянувся, як мене висунули од на, саму сцену, де я таки найшов собі притулок серед полів та репортерів преси.

Точно в 7.20 на сцені появилася голова дебати Др. Ф. Едлес, професор фізики на Манітобському університеті, Дж. П. Сторк і М. Дж. Говен. Появу Говена тисячна публіка привітала оваційними оплесками.

Кілька хвилин Говен викладав свої книжки на столик, за що публіка надтороджувала його раз-у-раз бурливими оплесками. Мр. Сторк приніс зі собою лише біблію і ще одну маленьку брошуру.

Точно 7.30 голова проголосив, що перед розпочаттям дебати п'яніст відограв одну церковну пісню, а якийсь "реверенд" (шп), скаже коротеньку молитву. В салі велике обурення. Всі протестують. Голова не може дати ради. Встає Говен і дає сигнал, що "хай так буде". Голова відтак ще раз пояснює, що дебата є устроєна з їхньої (гопівської) сторони і "ми маємо повне право співати та молитися". Лише десь не десь люди повставали, а решта сиділи. Пів зажмурив очі і жалібним голоном проводив молитву. В своїй молитві він навіть провис всемогучого, щоби допомогти Сторкови побідити М. Говена, з чого публіка аж заретоталася.

Дебататори мали на початку говорити по лів години, відтак по двадцять минут, а на останку ще по десять минут. Першим виступив Сторк. Зякє мість того, щоб виложити перед своїм опонентом і публікою, основи релігії, які потрібні покликали релігію до життя, яку користь приносить релігія і т. д., він цілих тринадцять минут говорив лише на адресу Говена: який він страшний ("терібл Говен") та пів інших теревей, які не мали нічого спільного з темою дебати.

Публіка раз-у-раз кричала: "держіться теми", але це не пошасливило, що набув завчасу тикет на дебат, тому мав право бути в Вокер театрі й не лише слухати бесідники, але й бачити їх. Котрі не мали тикетів, ті йшли до Герік театру лише слухати а не бачити.

Говен в своїй півгодинній промові сказав, що Сторк не вміє слухати і не вміє говорити. Говен в своїй півгодинній промові сказав, що Сторк не вміє слухати і не вміє говорити. Говен в своїй півгодинній промові сказав, що Сторк не вміє слухати і не вміє говорити.

Точно в 7.20 на сцені появилася голова дебати Др. Ф. Едлес, професор фізики на Манітобському університеті, Дж. П. Сторк і М. Дж. Говен. Появу Говена тисячна публіка привітала оваційними оплесками.

бадьорий та ентузіастичний. Коли Говен закінчив свої останні слова, що "я відмовляюся вірити в біблію, а вірю в науку", публіка справдила йому таку велику овацію, якої ще не бачив "безбожний" Вінніпег.

Голова зарядив голосуванню повстанням з місць.

— Хто по стороні релігії, Сторка?

Встаю десь не десь кількох жінок та кількох чоловіків. — Хто за наукою еволюції, за Говеном?

Всі одностайно встали. Оплески, одушевлення. Голова дістав телефонічне повідомлення з Герік театру, що там було 40 голосів за Сторком, а 1,200 голосів за Говеном. І знов гримі оплески. Так, що оборонці біблії пошились в дурні.

По скінченню дебати між попами на сцені, почалися голосні перепалки словами. Один другому щось розкладали та доказували, але це ім не поможу. Вони зістали побити. Я через цілий час дебати студіював публіку і вніє таке вражіння, що та тисячна публіка почала витверезуватись з релігійного чаду та що в скорім часі вона почне інтересуватись більше й іншими науковими темами, при допомозі якої робітничка класка зможе вибороти собі краще життя в будучині.

М. С.

ПОХОРОН АМЕРИКАНСЬКОГО ЖУРНАЛІСТА В МОСКВІ.

2-го лютого до Москви прибула урна з останками відомого американського громадського діяча й журналіста Гібена.

Гібен був один із найвидатніших журналістів повоєнної Америки, що завоював собі популярність, виступаючи за визнання Заученими Державами Радянського Союзу. Він добре знав царську Росію й Радянський Союз, довгий час секретаріючим в американському посольстві в Петербурзі та бувши за воєнного кореспондента американських газет підчас імперіалістичної сторони і "ми маємо повне право співати та молитися". Лише десь не десь люди повставали, а решта сиділи. Пів зажмурив очі і жалібним голоном проводив молитву. В своїй молитві він навіть провис всемогучого, щоби допомогти Сторкови побідити М. Говена, з чого публіка аж заретоталася.

Своєю полемікою з ворогами і кампанією за визнання СРСР він обурив проти себе майже всю американську реакційну пресу. На домагання реакційних кол Гібена 1924 р. притягнуто до суду військової колегії по обвинуваченню в зрадї. На суді, проте, Гібен розбив своїх супротивників і був виправданий.

Заповіт Гібена поховати його в Москві справила величезне вражіння. Похорон Гібена в Нью Йорку був найзачливішим за останні роки.

ТЕРОРИСТИЧНИЙ АКТ У ЛОДЗІ.

У Лодзі пострілом з револьвера смертельно поранено головного директора і співдиректора відзеської мануфактури Альберта Кона. Виконав цей замах звільнений робітник відзеської мануфактури Цесинський. Відстрілюючи Кона поранив Цесинського, що дорогою до поліції помер. Кон помер за кілька годин після операції.

Вбивство Кона справило в Лодзі велике вражіння. Відзеська мануфактура, єдина, що після закінчення страйку текстільників у Лодзі не погодилася здійснити арбітражного вирішення і дати робітникам 5%-ову навку. Наслідком цього робітники відзеської мануфактури оголосили новий страйк, що тривав 2 місяці. Страйк скінчився поразкою робітників; адміністрація всупереч своїм обіцянкам звільнила з роботи багато учасників страйку.